

คู่มือประเมินความเสี่ยงการทุจริต

เทศบาลเมืองแม่ฮ่องสอน

คำนำ

การทุจริตเป็นปัญหาใหญ่ของสังคมไทยมาเป็นเวลานาน และจุดรั้งความเจริญก้าวหน้า การพัฒนา ศักยภาพ และขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศ ซึ่งในปัจจุบันได้ทวีความรุนแรงขึ้น อย่างต่อเนื่อง ทำให้เกิดความเสียหายในวงกว้าง โดยส่งผลกระทบต่อระบบเศรษฐกิจ ระบบสังคม ระบบ การเมืองการปกครอง และ การบริหารราชการเป็นอย่างมาก การแก้ปัญหาการทุจริตจึงเป็นสิ่งสำคัญ ที่หน่วยงานในภาครัฐ ซึ่งเป็นหน่วยงาน หลักในการขับเคลื่อนประเทศไทยให้มีความเจริญก้าวหน้าสามารถ แข่งขันกับต่างประเทศได้อย่างทัดเทียม ที่ จะต้องประสานความร่วมมือทั้งภาคเอกชนและภาคประชาสังคม เพื่อร่วมกันพัฒนาปรับปรุงระบบการบริหาร จัดการ และการพัฒนาคนควบคู่ไปพร้อม ๆ กัน โดยการปลูกฝัง ความซื่อสัตย์สุจริต รับผิดชอบ และส่งเสริมการมี ส่วนร่วมจากทุกส่วนในการตรวจสอบ ฝ่าละอองธุรีศรัสมิ์ เพื่อสกัดกั้นมิให้เกิดการทุจริตได้

เหตุการณ์ความเสียหายด้านการทุจริตเกิดแล้วจะมีผลกระทบทางลบ ซึ่งปัญหาจากสาเหตุต่างๆ ที่ค้นหา ต้นตอที่แท้จริงได้ยาก ความเสียหายจึงจำเป็นต้องคิดล่วงหน้าไว้ การป้องกันการทุจริต คือ การแก้ปัญหาการทุจริตที่ ยั่งยืน ซึ่งเป็นหน้าที่ความรับผิดชอบของหัวหน้าส่วนราชการ และเป็นเจตจำนงของทุกองค์กรที่ร่วมต่อต้านการ ทุจริตทุกรูปแบบ การนำเครื่องมือประเมินความเสี่ยงการทุจริตมาใช้ในองค์กร จะช่วยให้เป็นหลักประกันในระดับ หนึ่งได้ว่าการดำเนินการขององค์กรจะไม่มีทุจริต หรือในกรณีที่พบกับการทุจริตที่ไม่คาดคิด โอกาสที่จะ ประสบกับปัญหาน้อยกว่าองค์กรอื่น หรือหากเกิดความเสียหายขึ้นก็จะเป็นความเสียหายที่น้อยกว่าองค์กรที่ไม่มี การนำเครื่องมือประเมินความเสี่ยงการทุจริตมาใช้ โดยการประเมินความเสี่ยงการทุจริตจะเป็นเครื่องมือหนึ่งใ นการขับเคลื่อนธรรมาภิบาลเพื่อลดปัญหาการทุจริตภาครัฐ ที่กำหนดให้ทุกส่วนราชการและหน่วยงานของรัฐ โดย มุ่งเน้นการสร้างธรรมาภิบาลในการบริหารงาน และส่งเสริมการมีส่วนร่วมจากทุกภาคส่วนในการตรวจสอบ ฝ่า ละอองธุรีศรัสมิ์ เพื่อสกัดกั้นมิให้เกิดการทุจริตประทุติ มิชอบได้

สำนักปลัด
เทศบาลเมืองแม่ฮ่องสอน
มีนาคม ๒๕๖๕

สารบัญ

เรื่อง	หน้า
วัตถุประสงค์การประเมินความเสี่ยงการทุจริต	๑
การบริหารจัดการความเสี่ยงมีความแตกต่างจากการตรวจสอบภายในอย่างไร	๑
กรอบการประเมินความเสี่ยงการทุจริต	๑
องค์ประกอบที่ทำให้เกิดการทุจริต	๒
ขอบเขตประเมินความเสี่ยงการทุจริต	๓
ขั้นตอนการประเมินความเสี่ยงการทุจริต	๓
วิธีวิเคราะห์ความเสี่ยง	๔
- การระบุความเสี่ยง	๓
- การวิเคราะห์สถานะความเสี่ยง	๕
- เมทริกส์ระดับความเสี่ยง	๖
- การประเมินการควบคุมความเสี่ยง	๗
- แผนบริหารความเสี่ยง	๗
- การจัดทำรายงานผลการเฝ้าระวังความเสี่ยง	๘
- จัดทำระบบบริหารความเสี่ยง	๑๐
- การจัดทำรายงานการบริหารความเสี่ยง	๑๑
- การรายงานผลการดำเนินการดำเนินงานตามแผนบริหารความเสี่ยง	๑๑

ประเมินความเสี่ยงการทุจริต

๑. วัตถุประสงค์การประเมินความเสี่ยงการทุจริต

มาตรการป้องกันการทุจริตสามารถช่วยลดความเสี่ยงที่อาจก่อให้เกิดการทุจริตในองค์กรได้ ดังนั้น การประเมินความเสี่ยงด้านการทุจริต การออกแบบและการปฏิบัติงานตามมาตรการควบคุมภายในที่เหมาะสมจะช่วยลดความเสี่ยงด้านการทุจริต ตลอดจนการสร้างจิตสำนึกและค่านิยมในการต่อต้านการทุจริตให้แก่บุคลากรขององค์กรถือเป็นการป้องกันการเกิดการทุจริตในองค์กร ทั้งนี้ การนำเครื่องมือประเมินความเสี่ยงมาใช้ในองค์กรจะช่วยให้เป็นหลักประกันในระดับหนึ่งว่า การดำเนินการขององค์กรจะไม่มีทุจริต หรือในกรณีที่พบกับการทุจริตที่ไม่คาดคิดโอกาสที่จะประสบกับปัญหาน้อยกว่าองค์กรอื่น หรือหากเกิดความเสียหายขึ้นก็จะเป็นความเสียหายที่น้อยกว่าองค์กรที่ไม่มีการนำเครื่องมือประเมินความเสี่ยงมาใช้เพราะได้มีการเตรียมการป้องกันล่วงหน้าไว้โดยให้เป็นส่วนหนึ่งของการปฏิบัติงานประจำ ซึ่งไม่ใช่การเพิ่มภาระงานแต่อย่างใด

วัตถุประสงค์หลักของการประเมินความเสี่ยงการทุจริต เพื่อให้หน่วยงานภาครัฐมีมาตรการระบบ หรือแนวทางในการบริหารจัดการความเสี่ยงของการดำเนินงานที่อาจก่อให้เกิดการทุจริต ซึ่งเป็นมาตรการป้องกันการทุจริตเชิงรุกที่มีประสิทธิภาพต่อไป

๒. การบริหารจัดการความเสี่ยงมีความแตกต่างจากการตรวจสอบภายในอย่างไร

การบริหารจัดการความเสี่ยงเป็นการทำงานในลักษณะที่ทุกภาระงานต้องประเมินความเสี่ยงก่อนปฏิบัติงานทุกครั้ง และแทรกกิจกรรมการตอบโต้ความเสี่ยงไว้ก่อนเริ่มปฏิบัติงานหลักตามภาระงานปกติของการเฝ้าระวังความเสี่ยงล่วงหน้าจากทุกภาระงานร่วมกันโดยเป็นส่วนหนึ่งของความรับผิดชอบปกติที่มีการรับรู้และยอมรับจากผู้ที่เกี่ยวข้อง(ผู้นำส่งงานให้) เป็นลักษณะ Pre-Decision ส่วนการตรวจสอบภายในจะเป็นลักษณะ กำกับติดตามความเสี่ยงเป็นการสอบทาน เป็นลักษณะ Post-Decision

๓. กรอบการประเมินความเสี่ยงการทุจริต

กรอบตามหลักของ การควบคุมภายในองค์กร ตามมาตรฐาน COSO ๒๐๑๓(Committee of Sponsoring Organizations ๒๐๑๓) ซึ่งมาตรฐาน COSO เป็นมาตรฐานที่ได้รับการยอมรับมาตั้งแต่เริ่มออกประกาศใช้เมื่อปี ๑๙๙๒ สำหรับมาตรฐาน COSO ๒๐๑๓ ประกอบด้วย ๕ องค์ประกอบ ๑๗ หลักการดังนี้

องค์ประกอบที่ ๑ สภาพแวดล้อมการควบคุม(Control Environment)

หลักการที่ ๑ องค์กรยึดหลักความซื่อตรงและจริยธรรม

หลักการที่ ๒ คณะกรรมการแสดงออกถึงความรับผิดชอบต่อการกำกับดูแล

หลักการที่ ๓ คณะกรรมการและฝ่ายบริหาร มีอำนาจการสั่งการชัดเจน

หลักการที่ ๔ องค์กร จูงใจ รักษาไว้ และจูงใจพนักงาน

หลักการที่ ๕ องค์กรผลักดันให้ทุกตำแหน่งรับผิดชอบต่อการควบคุมภายใน

องค์ประกอบที่ ๒ การประเมินความเสี่ยง(Risk Assessment)

หลักการที่ ๖ กำหนดเป้าหมายชัดเจน

หลักการที่ ๗ ระบุและวิเคราะห์ความเสี่ยงอย่างครอบคลุม

หลักการที่ ๘ พิจารณาโอกาสที่จะเกิดการทุจริต

หลักการที่ ๙ ระบุและประเมินความเปลี่ยนแปลงที่จะกระทบต่อการควบคุมภายใน

องค์ประกอบที่ ๓ กิจกรรมการควบคุม(Control Activities)

หลักการที่ ๑๐ ควบคุมความเสี่ยงให้อยู่ในระดับที่ยอมรับได้

หลักการที่ ๑๑ พัฒนาระบบเทคโนโลยีที่ใช้ในการควบคุม

หลักการที่ ๑๒ ควบคุมให้นโยบายสามารถปฏิบัติได้

องค์ประกอบที่ ๔ สารสนเทศและการสื่อสาร(Information and Communication)

หลักการที่ ๑๓ องค์กรข้อมูลที่เกี่ยวข้องและมีคุณภาพ

หลักการที่ ๑๔ มีการสื่อสารข้อมูลภายในองค์กร ให้การควบคุมภายในดำเนินต่อไปได้หลักการที่

๑๕ มีการสื่อสารกับหน่วยงานภายนอก ในประเด็นที่อาจกระทบต่อการควบคุม

ภายใน

องค์ประกอบที่ ๕ กิจกรรมการกำกับติดตามและประเมินผล(Monitoring Activities)

หลักการที่ ๑๖ ติดตามและประเมินผลการควบคุมภายใน

หลักการที่ ๑๗ ประเมินและสื่อสารข้อบกพร่องของการควบคุมภายในทันเวลาและเหมาะสม

ทั้งนี้องค์ประกอบการควบคุมภายในแต่ละองค์ประกอบและหลักการจะต้อง Present & Function (มีอยู่จริงและนำไปปฏิบัติได้) อีกทั้งทำงานอย่างสอดคล้องและสัมพันธ์กัน จึงจะทำให้การควบคุมภายในมีประสิทธิภาพ

๔. องค์ประกอบที่ทำให้เกิดการทุจริต

องค์ประกอบหรือปัจจัยที่นำไปสู่การทุจริต ประกอบด้วย Pressure/Incentive หรือแรงกดดันหรือแรงจูงใจ Opportunity หรือ โอกาส ซึ่งเกิดจากช่องโหว่ของระบบต่างๆ คุณภาพการควบคุมกำกับควบคุมภายในขององค์กรมีจุดอ่อน และ Rationalization หรือ การหาเหตุผลสนับสนุนการกระทำตามทฤษฎีสามเหลี่ยมการทุจริต (Fraud Triangle)

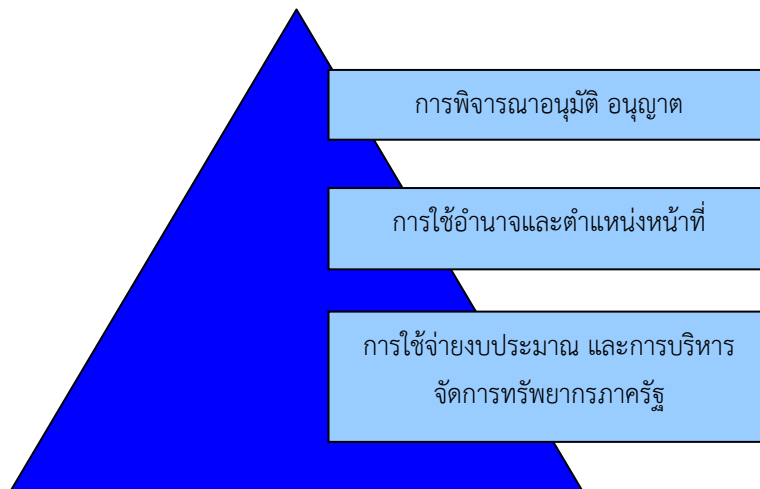
๕. ขอบเขตประเมินความเสี่ยงการทุจริต

เทศบาลเมืองแม่ฮ่องสอนจะแบ่งความเสี่ยงออกเป็น ๓ ด้าน ดังนี้

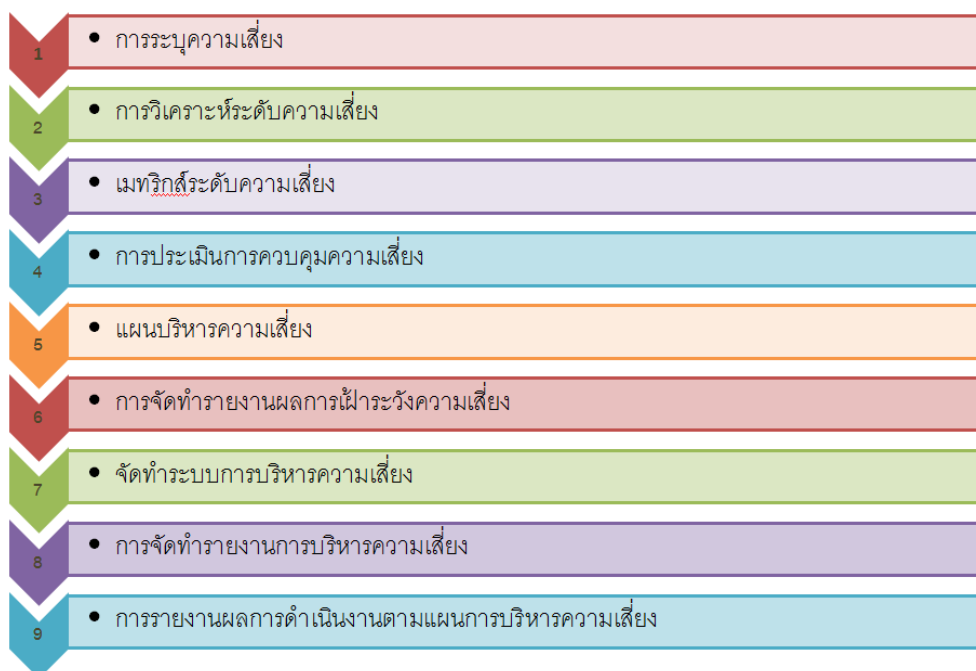
๕.๑ ความเสี่ยงการทุจริตที่เกี่ยวข้องกับการพิจารณาอนุมัติ อนุญาต(เฉพาะหน่วยงานที่มีภารกิจให้บริการประชาชนอนุมัติ หรืออนุญาต ตามพระราชบัญญัติการอำนวยความสะดวกในการพิจารณาอนุญาตของทางราชการ พ.ศ. ๒๕๕๘)

๕.๒ ความเสี่ยงการการทุจริตในความโปร่งใสของการใช้อำนาจและตำแหน่งหน้าที่ Opportunity

๕.๓ ความเสี่ยงการทุจริตในความโปร่งใสของการใช้จ่ายงบประมาณและการบริหารจัดการทรัพยากรภาครัฐ

๖. ขั้นตอนการประเมินความเสี่ยงการทุจริต มี ๙ ขั้นตอน ดังนี้

วิธีวิเคราะห์ความเสี่ยง

เป็นการวิเคราะห์โดยเริ่มจากการระบุความเสี่ยงจากกระบวนการต่าง ๆ อธิบายรูปแบบพฤติกรรม เหตุการณ์ความเสี่ยงต่อการทุจริต การวิเคราะห์ระดับความรุนแรงของผลกระทบ กับระดับความจำเป็นของการเฝ้าระวัง และการกำหนดมาตรการ/กิจกรรม/แนวทาง ในการป้องกันความเสี่ยงของการดำเนินงานที่อาจก่อให้เกิดการทุจริตในเทศบาลเมืองแม่ฮ่องสอนที่มีประสิทธิภาพ

ก่อนทำการประเมินความเสี่ยงการทุจริต ต้องทำการคัดเลือกงานหรือกระบวนการจากภารกิจในแต่ละประเภทที่จะทำการประเมิน เมื่อคัดเลือกได้แล้ว ให้ทำการคัดเลือกกระบวนการของประเภทด้านนั้น ๆ โดยเฉพาะการดำเนินงานที่อาจก่อให้เกิดการทุจริต และจัดเตรียมข้อมูล ขั้นตอนการปฏิบัติงาน หรือแนวทาง หลักเกณฑ์ในการปฏิบัติงานที่เกี่ยวข้อง จากนั้นให้ลงมือทำตามขั้นตอนการประเมินความเสี่ยงการทุจริต

๑. การระบุความเสี่ยง(Risk Identification)

ประเมินความเสี่ยงการทุจริต ด้าน

ความเสี่ยงการทุจริตที่เกี่ยวข้องกับการพิจารณาอนุมัติ อนุญาต(เฉพาะหน่วยงานที่มีภารกิจให้บริการประชาชนอนุมัติ หรืออนุญาต ตามพระราชบัญญัติการอำนวยความสะดวกในการพิจารณาอนุญาตของทางราชการ พ.ศ. ๒๕๕๘)

ความเสี่ยงการทุจริตในความโปร่งใสของการใช้อำนาจและตำแหน่งหน้าที่

ความเสี่ยงการทุจริตในความโปร่งใสของการใช้จ่ายงบประมาณและการบริหารจัดการทรัพยากรภาครัฐ

ชื่อกระบวนการ / งาน

๑. การขออนุญาตก่อสร้างอาคาร ดัดแปลงอาคาร หรือรื้อถอนอาคาร
๒. กระบวนการจัดซื้อจัดจ้าง และการจัดหาพัสดุ
๓. การใช้รถยนต์ส่วนกลางของราชการเพื่อประโยชน์ส่วนตัว

ขั้นตอนที่ ๑ การระบุความเสี่ยง

นำข้อมูลที่ได้จากการเตรียมการรายละเอียดในแนวทางหรือเกณฑ์การปฏิบัติงานของกระบวนการที่จะทำการประเมินความเสี่ยงทุจริต ซึ่งในขั้นตอนการปฏิบัติงาน ประกอบไปด้วยขั้นตอนย่อย ในการระบุความเสี่ยงตามขั้นที่ ๑ ให้ระบุความเสี่ยงและอธิบายรายละเอียด รูปแบบ/ พฤติกรรมความเสี่ยงของขั้นตอนย่อยเฉพาะที่มีความเสี่ยงการทุจริตเท่านั้น และให้นำข้อมูลรายละเอียดดังกล่าวลงในประเภทของความเสี่ยง โดยแยกเป็น Know Factor เป็นความเสี่ยงที่เป็นพฤติกรรมที่เคยรับรู้ว่าจะเกิดมาก่อน คาดการณ์ได้ว่ามีโอกาสสูงที่เกิดซ้ำ หรือ Unknow Factor ความเสี่ยงที่มาจากพยากรณ์ ประมาณการล่วงหน้าในอนาคตเกี่ยวกับปัญหาพฤติกรรม ความเสี่ยงที่อาจจะเกิดขึ้น

ตารางที่ ๑ ตารางระบุความเสี่ยง(Know Factor และ Unknow Factor)

โอกาส/ความเสี่ยงการทุจริต	ประเภทความเสี่ยงการทุจริต	
	Know Factor (เคยเกิดขึ้นแล้ว)	Unknow Factor (ยังไม่เคยเกิดขึ้น)
๑. การขออนุญาตก่อสร้างอาคาร ดัดแปลงอาคาร หรือรื้อถอนอาคาร		✓
๒. กระบวนการจัดซื้อจัดจ้าง และการจัดหาพัสดุ		✓
๓. การใช้รถยนต์ส่วนบุคคลของราชการเพื่อประโยชน์ส่วนตัว	✓	

ขั้นตอนที่ ๒ การวิเคราะห์สถานะความเสี่ยง

นำขั้นตอนย่อยที่มีความเสี่ยงการทุจริต จากขั้นตอนที่ ๑ มาแยกเพื่อแสดงสถานะความเสี่ยงการทุจริต ออกตามสีไฟจราจร มีรายละเอียด ดังนี้

สถานะสีเขียว : ความเสี่ยงระดับต่ำ

สถานะสีเหลือง : ความเสี่ยงระดับปานกลาง และสามารถให้ความรอบคอบระมัดระวังในระหว่างปฏิบัติงาน ตามปกติควบคุมดูแลได้

สถานะสีส้ม : ความเสี่ยงระดับสูง เป็นกระบวนการที่มีผู้เกี่ยวข้องหลายคน หลายหน่วยงาน ภายในองค์กร มีหลายขั้นตอน จนยากต่อการควบคุม หรือไม่มีอำนาจควบคุมข้ามหน่วยงาน ตามหน้าที่ปกติ

สถานะสีแดง : ความเสี่ยงระดับสูงมาก เป็นกระบวนการที่เกี่ยวข้องกับบุคคลภายนอก คนที่ไม่รู้จัก ไม่สามารถตรวจสอบได้ชัดเจน ไม่สามารถกำกับติดตามได้อย่างใกล้ชิดหรืออย่างสม่ำเสมอ

ตารางที่ ๒ ตารางแสดงสถานะความเสี่ยง(แยกตามรายสีไฟจราจร)

โอกาส/ความเสี่ยงการทุจริต	เขียว	เหลือง	ส้ม	แดง
๑. การขออนุญาตก่อสร้างอาคาร ดัดแปลงอาคาร หรือรื้อถอนอาคาร		✓		
๒. กระบวนการจัดซื้อจัดจ้าง และการจัดหาพัสดุ		✓		
๓. การใช้รถยนต์ส่วนบุคคลของราชการเพื่อประโยชน์ส่วนตัว		✓		

ขั้นตอนที่ ๓ เมทริกซ์ระดับความเสี่ยง

นำโอกาส / ความเสี่ยงการทุจริต ที่มีสถานะความเสี่ยงระดับสูงจนถึงความเสี่ยงระดับสูงมาก ที่เป็น สีส้ม และสีแดง จากขั้นตอนที่ ๒ มาทำการหาค่าความเสี่ยงรวม ซึ่งได้จากระดับความจำเป็นของการเฝ้าระวัง ที่มีค่า ๑-๓ คูณด้วย ระดับความรุนแรงของผลกระทบที่มีค่า ๑-๓ เช่นกัน โดยมีเกณฑ์ในการให้ค่า ดังนี้

๓.๑ ระดับความจำเป็นของการเฝ้าระวัง

ระดับ ๓ หมายถึง เป็นขั้นตอนหลักของกระบวนการและมีความเสี่ยงในการทุจริตสูง

ระดับ ๒ หมายถึง เป็นขั้นตอนหลักของกระบวนการและมีความเสี่ยงในการทุจริตที่ไม่สูงมาก

ระดับ ๑ หมายถึง เป็นขั้นตอนรองของกระบวนการ

๓.๒ ระดับความรุนแรงของผลกระทบ

ระดับ ๓ หมายถึง มีผลกระทบต่อผู้ใช้บริการ/ผู้มีส่วนได้เสีย/หน่วยงานกำกับดูแล/พันธมิตร/เครือข่าย/ทางการเงิน ในระดับที่รุนแรง

ระดับ ๒ หมายถึง มีผลกระทบต่อผู้ใช้บริการ/ผู้มีส่วนได้เสีย/หน่วยงานกำกับดูแล/พันธมิตร/เครือข่าย/ทางการเงิน ในระดับไม่รุนแรง

ระดับ ๑ หมายถึง มีผลกระทบต่อกระบวนการภายใน/การเรียนรู้/องค์ความรู้

ตารางที่ ๓ SCORING ทะเบียนข้อมูลที่ต้องเฝ้าระวัง ๒ มิติ

โอกาส/ความเสี่ยงการทุจริต	ระดับความจำเป็นของการเฝ้าระวัง ๓ ๒ ๑		ระดับความรุนแรงของผลกระทบ			ค่าความเสี่ยงรวม จำเป็น x รุนแรง
	ขั้นตอนหลัก MUST (สูง)	ขั้นตอนรอง SHOULD (ต่ำ)	๓	๒	๑	
๑. การขออนุญาตก่อสร้างอาคาร ดัดแปลง อาคาร หรือรื้อถอน อาคาร	๒			๒		๔
๒. กระบวนการจัดซื้อจัดจ้าง และการจัดหาพัสดุ	๒		๓			๖
๓. การใช้รถยนต์ส่วนบุคคลของ ราชการเพื่อ ประโยชน์ส่วนตัว	๒			๒		๔

ขั้นตอนที่ ๔ การประเมินการควบคุมความเสี่ยง(Risk-Control Matrix Assessment)

ขั้นตอนที่ ๔ นำค่าความเสี่ยงรวม จากขั้นตอนที่ ๓ มาทำการประเมินผลควบคุมการทุจริต ว่ามีระดับการควบคุมความเสี่ยงการทุจริตอยู่ในระดับใด แบ่งเป็น ๓ ระดับ ดังนี้

ดี:จัดการได้ทันที ทุกครั้งที่เกิดความเสี่ยง ไม่กระทบถึงผู้ใช้บริการ/ผู้รับมอบผลงาน องค์กรไม่มีผลเสียหายทางการเงิน ไม่มีรายจ่ายเพิ่ม

พอใช้: จัดการได้โดยส่วนใหญ่ มีบางครั้งยังจัดการไม่ได้ กระทบถึงผู้ใช้บริการ/ผู้รับมอบผลงาน องค์กร แต่ยอมรับได้ มีความเข้าใจ

อ่อน : จัดการไม่ได้ หรือได้เพียงส่วนน้อย การจัดการเพิ่มเกิดจากรายจ่าย มีผลกระทบถึงผู้ใช้บริการ/ผู้รับมอบผลงานและยอมรับไม่ได้ ไม่มีความเข้าใจ

ตารางที่ ๔ ตารางแสดงการประเมินการควบคุมความเสี่ยง

โอกาส/ความเสี่ยงการทุจริต	คุณภาพการจัดการ	ค่าประเมินการควบคุมความเสี่ยงการทุจริต		
		ค่าความเสี่ยงระดับต่ำ	ค่าความเสี่ยงระดับปานกลาง	ค่าความเสี่ยงระดับสูง
๑. การขออนุญาตก่อสร้างอาคาร ดัดแปลง อาคาร หรือ รื้อถอนอาคาร	พอใช้	✓		
๒. กระบวนการจัดซื้อ จัดจ้าง และการจัดหา พัสดุ	พอใช้			✓
๓. การใช้รถยนต์ ส่วนกลางของราชการ เพื่อ ประโยชน์ส่วนตัว	พอใช้		✓	

ขั้นตอนที่ ๕ แผนบริหารความเสี่ยง

ขั้นตอนที่ ๕ ให้เลือกเหตุการณ์ที่มีความเสี่ยงสูงสุดจากการประเมินระดับความเสี่ยงในขั้นตอนที่ ๔ ที่อยู่ในช่องค่าความเสี่ยง ระหว่าง ๓-๙ โดยเฉพาะที่อยู่ในระดับสูง ค่อนข้างสูง ปานกลาง มาทำแผนบริหารความเสี่ยงการทุจริตตามลำดับความรุนแรง

แผนบริหารความเสี่ยงทุจริต นำมามาตรการป้องกันความเสี่ยงการทุจริตของหน่วยงานที่มีอยู่ในปัจจุบันและมาตรการนั้นยังสามารถบังคับใช้ได้ต้องมีประสิทธิภาพ มาพิจารณาจัดทำมาตรการในครั้งนี้ โดยมีมาตรการป้องกันความเสี่ยงการทุจริตเพิ่มเติมจากรูปแบบพฤติกรรมความเสี่ยงการทุจริต ที่ได้จากการประเมินในครั้งนี้ มาตรการ หมายถึง วิธีการที่จะทำให้ได้รับผลสำเร็จ (วิธีป้องกัน) หรือแนวทางที่ตั้งขึ้นเพื่อไม่ให้เกิดสิ่งที่ไม่พึงประสงค์ นำมาจัดทำเป็นแผนบริหารความเสี่ยงการทุจริต เพื่อขับเคลื่อนบังคับใช้ต่อไป

๕. แผนบริหารความเสี่ยง

รูปแบบ พฤติการณ์ความเสี่ยงการทุจริต	มาตรการดำเนินการป้องกันการทุจริต
๑. การขออนุญาตก่อสร้างอาคาร ดัดแปลง อาคาร หรือรื้อถอน อาคาร	<ul style="list-style-type: none"> - ประชาสัมพันธ์ หลักเกณฑ์ /เอกสารที่ใช้ในการยื่นคำร้องให้ผู้รับบริการทราบ - ติดประกาศค่าธรรมเนียมให้เห็นได้ชัดเจนในจุดที่ให้บริการ - ผู้บังคับบัญชากำกับ ดูแล ตรวจสอบการดำเนินงานของเจ้าหน้าที่อย่างสม่ำเสมอ
๒. กระบวนการจัดซื้อจัดจ้าง และ การจัดหาพัสดุ	<ul style="list-style-type: none"> - จัดทำและเผยแพร่แผนปฏิบัติการจัดซื้อจัดจ้างประจำปี และประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนได้รับทราบ - ส่งเสริมให้บุคลากรที่มีหน้าที่ในการปฏิบัติงานจัดซื้อจัดจ้างเข้ารับการอบรมเกี่ยวกับระเบียบ ข้อกฎหมาย ที่เกี่ยวข้องอยู่เสมอ
๓. การใช้รถยนต์ส่วนบุคคลของ ราชการเพื่อ ประโยชน์ส่วนตัว	<ul style="list-style-type: none"> - สร้างความเข้าใจให้พนักงานในองค์กร เข้าใจข้อกฎหมาย และระเบียบที่เกี่ยวข้อง - เสริมสร้างคุณธรรม จริยธรรม สร้างจิตสำนึกให้แก่บุคลากรในองค์กร - หัวหน้าหน่วยงาน มีการควบคุม กำกับดูแล ติดตาม ตรวจสอบการใช้ทรัพย์สินของทางราชการให้เป็นตามระเบียบ

ขั้นตอนที่ ๖ การจัดทำรายงานผลการเฝ้าระวังความเสี่ยง

ขั้นตอนที่ ๖ เพื่อติดตามและเฝ้าระวัง เป็นการประเมินการบริหารความเสี่ยงการทุจริตในกิจกรรมตามแผนบริหารความเสี่ยงในขั้นตอนที่ ๕ ซึ่งเปรียบเสมือนเป็นการสร้างตะแกรงดัก เป็นการยืนยันผลการป้องกันหรือแก้ไขปัญหาที่มีประสิทธิภาพมากน้อยเพียงใด โดยแยกสถานะของการเฝ้าระวัง ออกเป็น ๓ ได้แก่ สีเขียว สีเหลือง และสีแดง

สีเขียว : ไม่เกิดกรณีที่อยู่ในข่ายความเสี่ยง ยังไม่ต้องทำกิจกรรมเพิ่ม (ยังไม่เกิดแต่มีเฝ้าระวังอย่างต่อเนื่อง)

สีเหลือง : เกิดกรณีที่อยู่ในข่ายความเสี่ยง แต่แก้ไขได้ทันท่วงทีตามมาตรการ/นโยบาย/โครงการ/กิจกรรม ที่เตรียมไว้ในแผน ใช้ได้ผล ความเสี่ยงการทุจริตลดระดับความรุนแรง < ๓ (เกิดขึ้นแล้วแต่สามารถยอมรับได้)

สีแดง : เกิดกรณีที่อยู่ในข่าย ซึ่งยังไม่สามารถแก้ไขได้ ควรมีมาตรการ/นโยบาย/โครงการ/กิจกรรมเพิ่มขึ้น ความรุนแรงของความเสี่ยงการทุจริตไม่ลดลง > ๓ (ยอมรับไม่ได้)

ตารางที่ ๖ รายงานผลการเฝ้าระวังความเสี่ยง

มาตรการป้องกันการทุจริต	โอกาส / ความเสี่ยงการทุจริต	สถานะความเสี่ยง		
<p>- จัดทำผังกระบวนการดำเนินการแต่ละขั้นตอนให้ชัดเจน และประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนทราบ</p> <p>- ผู้บังคับบัญชากำกับ ดูแล ตรวจสอบ และติดตามการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่อย่างใกล้ชิด</p> <p>- ปฏิบัติตามกฎหมาย ระเบียบและข้อบังคับต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง</p>	<p>๑. การขออนุญาตก่อสร้างอาคาร ตัดแปลง อาคาร หรือรื้อถอนอาคาร</p>	✓		
<p>- ควบคุม กำกับดูแลให้เจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องกับงานจัดซื้อจัดจ้างปฏิบัติตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และแนวทางการปฏิบัติการจัดซื้อจัดจ้างและการบริหารพัสดุอย่างเคร่งครัด</p> <p>- ควบคุม กำกับดูแลให้เจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบการจัดซื้อจัดจ้างจัดทำรายงานสรุปการจัดซื้อจัดจ้าง รายเดือน / ไตรมาส และเสนอให้ผู้บังคับบัญชาทราบทุกครั้ง</p>	<p>๒. กระบวนการจัดซื้อจัดจ้าง และการจัดหาพัสดุ</p>		✓	
<p>- ผู้บังคับบัญชา ควบคุม กำกับดูแล ให้มีผู้รับผิดชอบประจำรถยนต์ส่วนบุคคล และให้ปฏิบัติตามระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยการใช้รถยนต์ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และระเบียบพัสดุฯ</p> <p>- มีการดำเนินการลงโทษตามระเบียบข้อกฎหมาย เมื่อมีผู้นำทรัพย์สินของทางราชการเพื่อประโยชน์ส่วนตัว</p>	<p>๓. การใช้รถยนต์ส่วนบุคคลของราชการเพื่อ ประโยชน์ส่วนตัว</p>	✓		

ขั้นตอนที่ ๗ จัดทำระบบการบริหารความเสี่ยง

ขั้นตอนที่ ๗ จะนำผลจากขั้นตอนที่ ๖ ออกสถานะ ๓ สถานะ ซึ่งในขั้นตอนที่ ๗ สถานะความเสี่ยงการทุจริตที่อยู่ในข่ายที่ยังแก้ไขไม่ได้ จะต้องมิกิจกรรมหรือมาตรการเพิ่มเติมต่อไป โดยแยกสถานะเพื่อทำระบบบริหารความเสี่ยงออกเป็น ดังนี้

๗.๑ เกินกว่าการยอมรับ (สถานะ สีแดง RED) ควรมีกิจกรรมเพิ่มเติม

ความเสี่ยงการทุจริต (สถานะสีแดง)	มาตรการป้องกันการทุจริต (เพิ่มเติม)
-	-

๗.๒ เกิดขึ้นแล้ว แต่ยอมรับได้ (สถานะ สีเหลือง Yellow) ควรมีกิจกรรมเพิ่มเติม

ความเสี่ยงการทุจริต (สถานะสีเหลือง)	มาตรการป้องกันการทุจริต (เพิ่มเติม)
กระบวนการจัดซื้อจัดจ้าง และการจัดหาพัสดุ	<ul style="list-style-type: none"> - ควบคุม กำกับดูแลให้เจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องกับงานจัดซื้อจัดจ้างปฏิบัติตามหลักเกณฑ์วิธีการ และแนวทางการปฏิบัติการจัดซื้อจัดจ้างและการบริหารพัสดุอย่างเคร่งครัด - ควบคุม กำกับดูแลให้เจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบการจัดซื้อจัดจ้างจัดทำรายงานสรุปการจัดซื้อจัดจ้าง รายเดือน / ไตรมาส และเสนอให้ผู้บังคับบัญชาทราบทุกครั้ง

๗.๓ ยังไม่เกิด เฝ้าระวังต่อเนื่อง (สถานะ สีเขียว Green)

ความเสี่ยงการทุจริต (สถานะสีเขียว)	มาตรการป้องกันการทุจริต (เพิ่มเติม)
การขออนุญาตก่อสร้างอาคาร ดัดแปลง อาคาร หรือรื้อถอนอาคาร	<ul style="list-style-type: none"> - จัดทำผังกระบวนการดำเนินการแต่ละขั้นตอนให้ชัดเจน และประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนทราบ - ผู้บังคับบัญชากำกับ ดูแล ตรวจสอบ และติดตามการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่อย่างใกล้ชิด - ปฏิบัติตามกฎหมาย ระเบียบและข้อบังคับต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง
การใช้รถยนต์ส่วนบุคคลของราชการเพื่อประโยชน์ส่วนตัว	<ul style="list-style-type: none"> - ผู้บังคับบัญชา ควบคุม กำกับดูแล ให้มีผู้รับผิดชอบประจำรถยนต์ส่วนบุคคล และให้ปฏิบัติตามระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยการใช้รถยนต์ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และระเบียบพัสดุฯ - มีการดำเนินการลงโทษตามระเบียบ ข้อกฎหมาย เมื่อมีผู้นำทรัพย์สินของทางราชการเพื่อประโยชน์ส่วนตัว

ขั้นตอนที่ ๘ การตัดทำรายงานการบริหารความเสี่ยง

ขั้นตอนที่ ๘ เป็นการจัดทำรายงานสรุปให้เห็นในภาพรวมว่า มีผลจากการบริหารความเสี่ยงการทุจริต ตามขั้นตอนที่ ๗ มีสถานะความเสี่ยงการทุจริตอยู่ในระดับใด (สี) สถานะความเสี่ยง สีเขียว หมายถึง ความเสี่ยงระดับต่ำ สีเหลือง หมายถึง ความเสี่ยงระดับปานกลาง สีแดง หมายถึง ความเสี่ยงระดับสูงมาก เพื่อเป็นเครื่องมือในการกำกับ ติดตาม และประเมิน

ที่	สรุปสถานะความเสี่ยงการทุจริต		
๑	-	กระบวนการจัดซื้อจัดจ้าง และการจัดหาพัสดุ	-
๒	การขออนุญาตก่อสร้างอาคาร ดัดแปลง อาคาร หรือรื้อถอนอาคาร	-	-
๓	การใช้รถยนต์ส่วนบุคคลของราชการเพื่อ ประโยชน์ส่วนตัว	-	-

ขั้นตอนที่ ๙ การรายงานผลการดำเนินงานตามแผนบริหารความเสี่ยง

ขั้นตอนที่ ๙ เป็นการจัดทำแบบรายงานผลการดำเนินงานตามแผนบริหารความเสี่ยงการทุจริต หรือ สถานะแผนบริหารความเสี่ยงการทุจริต ตามขั้นตอนที่ ๘ ต่อผู้บริหารของหน่วยงาน ซึ่งห้วงระยะเวลาของการรายงานจะดำเนินการรายงานผล ขึ้นอยู่กับหน่วยงาน เช่น รายงานทุกเดือน ทุกไตรมาส

แบบรายงานผลการดำเนินงานตามแผนบริหารความเสี่ยง

ชื่อแผนบริหารความเสี่ยง	
ประเด็น / ขั้นตอน / กระบวนการดำเนินงาน	
เหตุการณ์ความเสี่ยงที่อาจจะเกิดขึ้นได้	
มาตรการป้องกันเพื่อให้เกิดการทุจริต	
ระดับของความเสี่ยง	
สถานการณ์ดำเนินการจัดการความเสี่ยง	☐ ยังไม่ได้ดำเนินการ ☐ เฝ้าระวัง และติดตามต่อเนื่อง ☐ เริ่มดำเนินการไปแล้ว แต่ยังไม่ครบถ้วน ☐ ต้องปรับปรุงมาตรการป้องกันการทุจริตให้เหมาะสมยิ่งขึ้น ☐ เหตุผลอื่น ๆ (โปรดระบุ).....
ผลการดำเนินงาน	
ผู้รายงาน	
สังกัด	
วัน / เดือน / ปี ที่รายงาน	